

МУЗИКА

ЗА ДЕВЕТИ КЛАС

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Милка Толедова
Любомира Христова
Пепа Запрянова



СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	3
Учебна програма по музика	3
Учебно време	3
Учебно съдържание	3
Изисквания към очакваните крайни резултати	4
Съдържание на музикално-образователния процес	4
Допълнителна информация	5
Песни за изпълнение	8
Произведения за слушане	8
Примерно годишно разпределение	10
Учебна програма по музика за 9. клас	17
Методически насоки за работа с учебника	26
Приложение (нотен материал)	38

МУЗИКА 9. КЛАС
общообразователна подготовка
КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

© Милка Иванова Толедова – автор
© Любомира Георгиева Христова – автор
© Пепа Христова Запрянова – автор
© Кирил Мавров – художник на илюстрациите
© Кирил Мавров – дизайн и оформление
© Издателство „Изкуства“, 2018
ISBN 978-619-7243-59-8

УВОД

Обучението по музика в 9. клас допринася за разширяване на музикалната култура чрез придобиване на нови знания, данни за историческото развитие на музиката, извежда нови музикални преживявания, като разкрива по-богат и сложен музикален свят. Продължава надграждането на придобити базисни знания, умения и компетентности за общуване с музиката във всичките ѝ прояви и с изграждането на музикално-изпълнителски, музикално-аналитични, когнитивни, социални, творчески и други компетентности. В хода на учебната работа се развиват уменията за работа в екип, съобразяване с мнението на другите, стимулират се креативно поведение и интерес към начините за търсене, съхранение и разпространение на музикална информация.

И тук, както и в останалите класове важи основният принцип на музикалното образование – учителят е този, който избира собствен методически модел на преподаване и има правото да променя, допълва музикалния материал.

Важна част при обучението по музика е използването на мултимедийни технологии – използването на готови електронни уроци, както и създавани от учителите нови такива, включително и в партньорство с учениците. Електронните уроци дават възможност както за по-добро онагледяване и озвучаване на материала, така и за по-добрата интерактивност на учебния процес.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА

УЧЕБНО ВРЕМЕ

Хорариум по учебен план: общообразователна подготовка 0,5 часа седмично – 18 часа годишно. Ограниченият брой учебни часове в голяма степен би затруднил учителите да планират предвидения по учебна програма материал. Ето защо предложеното в книгата за учителя примерно годишно тематично разпределение до голяма степен се опитва да насочи учителите към групирането на темите. Учителите обаче са хората, които, отчитайки различните фактори – подготовката и интересите на учениците, условията в училището, регионалните особености и др., ще направят своя окончателен избор на коя от темите да наблегнат повече, кой от предложените интердисциплинарни проекти ще предпочетат и пр.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Начален преговор – свързан с принципи на формообразуване в музиката и музикални форми, музикални жанрове, музикални инструменти и видове оркестри, музикално-стилови епохи и пр., се констатира в рубриката „Да си припомним“.

Новото учебно съдържание е свързано с развитието на музикалното изкуство в края на XIX и началото на XX в. – импресионизъм, експресионизъм, неокласицизъм, основните етапи в развитието на българската професионална музикална култура, в развитието на джаза, поп и рок музиката, локалната и глобална музика, българското присъствие в World Music и наградите „Грами“. Във всяка една от темите е включен и приносът на България към световната музикална култура. На вниманието на учениците и учителите са предложени имената на видни представители на музиката, допринесли за развитието и усъвършенстването ѝ, предвиден е разнообразен и в същото време достъпен музикален материал за слушане, към който сме предложили подходящи въпроси за анализ на музикалните творби. Учебникът е богато илюстриран, така че да дава необходимата представа на учениците за всяка от изучаваните теми и да провокира интереса и любопитството им към търсенето на нова и интересна информация. Постарали сме се учениците да могат да изпеят в клас музика, характерна за всеки от изучаваните стилове, тъй като според нас това е най-достъпният и най-активен начин да „преживеят“ музиката. В същото време сме включили песни за изпълнение от съвременната българска поп музика, които от една страна са по-достъпни и лесно запеваеми, а от друга са пример за качествена съвременна музика. Освен това сме предвидили за изпълнение три народни песни от различни краища на България, а така също и пет английски песни (включително и една новогодишна), тъй като смятаме, че учениците вече имат натрупан достатъчен опит по отношение на знанията и уменията в областта на чуждите езици.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОЧАКВАНИТЕ КРАЙНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Важно място е изграждането на художествена чувствителност към музиката – учениците да откликват емоционално на образността на музиката, което е обвързано с асоциативната активност, музикално-слуховия опит, предпочитанията и интересите на деветокласниците. Измерването на този компонент е твърде условно, но би могло да се приеме, че учениците се:

- справят във висока степен, ако самостоятелно, съдържателно и в съответствие с образността на музиката изказват мнение и отношение, изразяват се чрез рисунка, движение или друга творческа дейност;
- справят в средна/задоволителна степен, ако с помощта и насоките на учителя откриват, определят съдържателната образност на произведенията за слушане, пеене и съчиняване;
- справят в ниска степен, ако оценката на ученика не съответства на образността и конкретно поставените задачи.

2. Практическата проверка на постигнатите резултати – тестове с въпроси с прозвучаване и без прозвучаване на музика, в които отново трябва да има равнища на знания, умения и компетентности.

СЪДЪРЖАНИЕ НА МУЗИКАЛНО-ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

Общуването с музика е насочено към постигане на положителен емоционален ефект, на съпреживяване, на атмосфера, близка до неформалното общуване, изразяване на отношения на заинтересованост и добронамереност.

Общуването в 9. клас продължава да се реализира най-вече чрез възприемане на музика и е обвързано с различни цели, които учителят си поставя – нотна грамотност, развитие на певчески умения, проследяване на изразни средства и формообразуващи принципи и др. Главната педагогическа цел при всички случаи си остава постигане на художествено-образна чувствителност, съпреживяване, пробуждане на музикална отзивчивост. В учебника са включени произведения от съкровищницата на световната музикална култура на композитори като Клод Дебюси, Морис Равел, Игор Стравински, Сергей Прокофиев и др., включени са произведения на български композитори – Добри Христов, Емануил Манолов, Петко Стайнов, Димитър Ненов, Панчо Владигеров, Асен Карастоянов и др. – примери за присъствието на българската музикална култура на световната сцена. Голяма част от учебното съдържание в 9. клас е отделено на развитието на стилове като джаз, поп и рок музика и присъствието им в българската музикална практика, както и на характерни представители за всеки вид музика.

При въвеждането на знания от областта на теорията сме се ръководили от учебната програма за 9. клас, одобрена от МОН. Новите понятия са въведени след предварително натрупани слухови представи, като сме се постарали да бъдат обяснени възможно най-достъпно и кратко.

В 9. клас се предполага, че учениците имат изградени умения за сравняване, обобщаване и класификация и работата в часовете по музика ще е в посока на тяхното усъвършенстване и задълбочаване. Освен работата по предложените в учебника проекти би могло учениците да изработят обложка на компактдиск на слушано в час произведение, музикална програма, свързана с творчество на определен композитор, изпълнител или стил, да запишат музика на определена тема, да представят в клас проект по зададена тема от учебното съдържание и пр. По този начин се проверяват интересите, знанията, степента на развитие на творческите способности, осъществяват се интегративни връзки с другите предмети, изучавани в 8. клас като български език и литература, информационни технологии, изобразително изкуство, предприемачество, история и цивилизация и др.

По отношение на **изпълнението на музика**, макар и не водеща, тази дейност си остава основна при работата в часа по музика. Учителят трябва да бъде възискателен към точното интонироване и метроритмично заучаване, към художествено изпълнение на песенния репертоар. Необходимо е да проявява толерантност към предпочитанията на учениците относно хитовите песни, изпълнители и групи. Наред с това той трябва да покаже, че има музика, която надживява времето и се слуша с интерес, макар да е писана преди повече от сто години.

В учебника по музика са включени достатъчно песни. Предвидената рубрика **„Допълнителни песни“** дава възможност на учителя сам да подбере кои ще научи с учениците като част от репертоара на класа, кои ще използва само за слушане и пр.

В учебника са предложени следните рубрики:

ИЗПОЛЗВАНИ ЗНАЦИ

ПЕЕНЕ

МУЗИКА ЗА СЛУШАНЕ

ПРОЕКТ

И ОЩЕ НЕЩО

ДА СИ ПРИПОМНИМ

ОБОБЩЕНИЕ

ЗАДАЧИ

НАБЛЮДЕНИЕ

ИМПРЕСИОНИЗЪМ

През 60-те години на XIX век в изкуството възниква ново направление – **импресионизъм** (**импресия** – от френски – впечатление). В Париж през 1874 г. се провежда изложба на млади и неизвестни художници – Клод Моне, Едгар Дега, Едуар Мане, Камий Писаро и др., които се обявяват против „официалната“ академична живопис и нейните условности. Наименованието на цялото направление идва от името на картината „Импресия, изгряващо слънце“ на Клод Моне. Характерна особеност на стила на импресионистите е стремежът към изобразяване на непосредствени впечатления от околния свят, към представянето на изобразяваните обекти мимолетно и неуловимо в откъслечни, отразяващи всяко впечатление щрихи или детайли. Художниците импресионисти призовават към работа на открито – сред природата. Девизът им е да рисуват природата такава, каквата я виждат „Рисувайте не според правила и принципи, а това, което виждате и чувствате, без да губите първото впечатление“..., казва Писаро. Те преоткриват възможностите на колорита, на най-малките нюанси, на играта на светлосенките, избягват черния цвят и линията.

Музикалният импресионизъм се характеризира с интерес към миниатюрните жанрове и кратките мелодични теми (ядра) с широкото използване на изразителните възможности на хармонията, тембъра и динамиката.

Представители са: **Клод Дебюси, Морис Равел, Оторино Респиги** и др.

ЕКСПРЕСИОНИЗЪМ

Експресионизмът (експресио – от латински – изразявам) е авангардно течение в западноевропейската литература и изкуство. Появява се през първата четвърт на XX век. Началото му е подготвено от стиховете на немския поет **Георг Хайм**, живописиста на норвежкия художник **Едвард Мунк** и от късното творчество на немският композитор **Густав Малер**. Основната цел на експресионизма е да претвори социалната безизходица, стоварила се върху човечеството, предчувствието за война и неизбежност. Обект е вътрешният душевен мир на човека, а основен художествен принцип е деформацията. Характерните чувства са безнадеждност, песимизъм и отчаяние.

Представители в музиката – **Арнолд Шьонберг, Албан Берг** и **Антон Веберн** от Нововиенската школа.

Шьонберг се отказва от диатоничните структури на музиката. Смело използва **атоналност** и върху нейната основа създава нов метод на композиране, наречен **додекафония**. Додекафонията (от гръцки – дванадесетзвучие) представлява система от дванадесет равноправни тона, организирани в „серия“, в която един и същи тон не може да се повтори, докато останалите единадесет не бъдат изложени.

Шьонберг новаторски подхожда и към вокалното изпълнение. Използва **шпрыхезанг**, което е декламационно говорно пеене. Първото експресионистично произведение е „Камерна симфония“, 1906 г.

НЕОКЛАСИЦИЗЪМ

Неокласицизмът е нов вид класика, възникнала в периода между двете световни войни. Проявява се като противодействие на разочарованието, на болката и песимизма от Първата световна война. Изживяло толкова много страдание, смърт и разруха, човечеството търси **покой, духовно равновесие и умиротворение**, което да върне **вярата в бъдещето**.

Творците обръщат поглед назад, към изкуството на отминалите епохи – **барок и класицизъм**, като идеал, чиято основна цел е да върне на съвременността всичко най-хубаво и ценно. Неокласицизмът възражда **старинните жанрове и форми** като средновековния мотет, ренесансовия мадригал и бароковото концерто гресо.

Обръща се към древногръцките митове, библейски сказания и естествените за Древността синкретични форми. Раждат се нови и сложни жанрове като **опера-оратория, концерт-мистерия, балет с пеене** и др.

Произведенията се характеризират със **стройност, симетричност, рационален подбор на изразите средства и ясна структура**.

Представители в музиката са Игор Стравински, Сергей Прокофиев и Паул Хиндемит.

СТИЛОВЕ В ПОПУЛЯРНАТА МУЗИКА В ЕВРОПА И САЩ ПРЕЗ ХХ ВЕК

Афроамериканската музика, наречена още „черна“, възниква през ХХ век като процес от взаимодействието между музикалните традиции на преселените от Африка тъмнокожи с културата на бялото население на американския континент. Това взаимодействие намира израз в редица жанрове на афроамериканската музика като трудовите песни, блус, спиричуъл, рагтайм и др.

Трудовите песни представляват голяма част от афроамериканския музикален фолклор. Те са били средство за облекчаване на тежкия физически труд.

В **блуса** се разказва за живота на обикновения човек. Утвърждава се като солова песен със съпровод на китара или устна хармоника. Блусът има няколко разновидности: кънтри, или делта блус, ърбан блус, класически блус и ритъм енд блус. От блуса тръгват рагтаймът, джазът и ритъм енд блусът. Той е в корените на рокендрола, рап музиката, в основата на почти всичко, което днес свързваме с популярната музика.

Спиричуълът е религиозна хорова песен на афроамериканците, създадена върху библейски сюжети. Има структура на въпрос–отговор, диалог между проповедника и народа. Често пеенето е съпроводено с пляскане с ръце.

Госпълът е една от ранните форми на афроамериканската духовна музика. Основана е върху протестантските църковни химни и върху спецификата на тяхното изпълнение от страна на чернокожите християни. За разлика от спиричуъла, който се изпълнява хорово, госпълът се пее солово или от вокална група.

Рагтаймът се оформя през втората половина на ХІХ век като танцова музика. Представлява клавирен стил, композиран от тъмнокожи. На английски „раг“ означава нахъсан, насечен, оттук и името рагтайм. Стилът навлиза в популярната музика и чрез пеене. След Първата световна война става популярен и в Европа и вдъхновява композитори като Игор Стравински, Паул Хиндемит, Панчо Владигеров и мн. др.

БЪЛГАРСКАТА ПОПУЛЯРНА МУЗИКА

Популярната музика в България започва своето развитие в края на XIX век. Първите любовни градски песни са побългарени балкански образци, а сред авторите им се откроява името на Петко Р. Славейков.

През 20-те години на XX век се появяват първите образци на шлагери, които включват непознати дотогава ритъм и стъпки: танго, румба, фокстрот, чарлстон, бавен английски валс. Един от най-известните изпълнители на тези шлагерни песни не само у нас, но и в чужбина е **Аспарух Лешников – Ари**.

Известни музиканти в началото на XX век са групите „**Джаз Овчаров**“ и конкуриращият го оркестър „**Оптимистите**“ със солист **Леа Иванова**. Сред композиторите на популярна музика се откроява името на **Йосиф Цанков**.

В средата на 50-те години на XX век у нас вече се открояват имената на изпълнители като **Георги Кордов, Мими Николова, Кирил Семов, Маргрет Николова**, които поставят основите на съвременната **българска популярна музика – естрада**.

Голямото развитие на съвременната българска музикална естрада започва през 60-те години на XX век. Под влияние на бурното развитие на италианската, американската и английската поп музика на българския подиум и в ефир се появява естрадно-танцовата песен. Известни автори са **Йосиф Цанков, Атанас Бояджиев, Петър Ступел**, по-късно – **Борис Карадимчев, Милчо Левиев, Вили Казасян, Ангел Заберски, Тончо Русев** и др.

В по-новата генерация певци са **Лили Иванова, Емил Димитров, Йорданка Христова, Богдана Карадочева, Васил Найденов**, съставите „**Тоника**“, „**Ритон**“ и мн. др.

През втората половина на 60-те години на XX век като самостоятелна стилова линия се обособява българската рок музика. Началото поставя рок група „**Бъндараците**“, които заедно с рок групи като „**Щурците**“, „**Сигнал**“, „**Диана експрес**“ и др. създават едни от най-популярните и обичани от поколения, българи песни. От голямо значение за творческото и техническото израстване на нашата рок музика е делото на **ФСБ**, които създават образци на т.нар. **артрок** – разгърнати във формално, инструментално и електронотехническо отношение композиции.

От голямо значение за развитието и утвърждаването на българската поп и рок музика са предаванията на **Българско национално радио** и на **Българска национална телевизия**, както и дейността на българската фирма за грамофонни плочи „**Балкантон**“. Фестивалите, конкурсите и класациите чрез жури и публика играят също значителна роля за утвърждаване на българската поп и рок музика. Сред тях със своя авторитет се откроява фестивалът „**Златният Орфей**“ и телевизионната класация „**Мелодия на годината**“.

След 1990 г. настъпват големи промени в българската популярна музика. Отпада държавният монопол върху радиоефира. Започват да работят много частни радиостанции и телевизии. През тези години настъпва звездният миг на новата българска рок музика на групи като **Б.Т.Р., „Контрол“, „Нова генерация**“ и др. Новите творчески търсения на музикантите са по посока на „новия звук“ – електронния – „**Тибетски сърца**“ и др.

Известни изпълнители днес са: **Дони** (започнал кариерата си в групите „Атлас“ и „Медикус“, особено успешен е дуетът му с Момчил Колев, а в началото на XXI век прави дует със съпругата си Антоанета Добрева – Нети), **Любо Киров** (първоначално вокалист на група „Те“, автор на песни, музикален продуцент), **Владимир Ампов – Графа** (дебютира още 11-годишен, автор на много хитове, музикален продуцент), **Мария Илиева** (поп, соул, ритъм енд блус певица, има дуетни изпълнения с български и чуждестранни музиканти), **Миро** (певец, композитор, текстописец и продуцент), **Поли Генова** (класирана на 4-то място на международния конкурс „Евровизия“, 2016 г.) и др.

Песни

ВСИЧКО Е МУЗИКА – Тончо Русев, Георги Начев

ТАТКОВИНА – Емануил Манолов, Иван Вазов

ВЕЧЕРАЙ, РАДО – народна песен

Из оперетата БЪЛГАРИ ОТ СТАРО ВРЕМЕ – Асен Карастоянов

AMAZING GRACE – госпъл

LET IT BE – „Бийтълс“

СРЕЩА – Кирил Маричков, Симеон Стоянов

Из рок операта ИСУС ХРИСТОС СУПЕРЗВЕЗДА – Ендрю Лойд Уебър

СЛЕД 10 ГОДИНИ – Тони Палуча, Михаил Белчев

МОЯТА СИЛА – Славчо Николов, Михаил Белчев

ДОМИНО – Владимир Ампов – Графа

СЛЪНЦЕ СЕ СЛЕГА ДА ЗАЙДЕ – народна песен

ЗАСВИРИЛИ СА, ДОЙНЕ – народна песен

GO DOWN MOSES – спиричуъл – Луис Армстронг

HAPPY NEW YEAR – Бени Андершон, Бьорн Улвеус

Произведения за слушане

БОЛЕРО – Морис Равел

ЛУННА СВЕТЛИНА – Клод Дебюси

РАЗГОВОР НА ВЯТЪРА С МОРЕТО – Клод Дебюси

ЛУННИЯТ ПИЕРО – Арнолд Шьонберг

КОНЦЕРТ ЗА ЦИГУЛКА И ОРКЕСТЪР, IV част – Игор Стравински

СИМФОНИЯ № 1 – КЛАСИЧЕСКА – Сергей Прокофиев

ТЕБЕ ПОЕМ – Добри Христов

Из операта ГЕРГАНА – маестро Георги Атанасов

Симфонична поема ТРАКИЯ – Петко Стайнов

ТОКАТА – Димитър Ненов

Из оперетата БЪЛГАРИ ОТ СТАРО ВРЕМЕ – Асен Карастоянов

КАЛИМАНКУ ДЕНКУ – народна песен

КАЛИМАНКУ ДЕНКУ – обработка: Красимир Кюркчийски

MOVE ON UP A LITTLE HIGHER – Махалия Джаксън

AMAZING GRACE – Арета Франклин

MAPLE LEAF – Скот Джоуплин

WA WA WA – Кинг Оливър

ЛЯТНО ВРЕМЕ из операта ПОРГИ И БЕС – Джордж Гершуин

НАСТРОЕНИЕ – Глен Милър

A NIGHT IN TUNISIA – Майлс Дейвис и Чарли Паркър

BLUE RONDO A LA TURK – Дейв Брубек

SMOOTH – Карлос Сантана
СЛАДКА ПИТКА – Милчо Левиев
КОЛКО ДЪЛГО ЩЕ ПРОДЪЛЖИ ТОВА – Джордж Гершуин
РЪЧЕНИЦА – РЪЧКАНИЦА – Теодосий Спасов
CUBA LIBRE – „Акага“
A LALALA LONG – Боб Марли
GEORGIA ON MY MIND – Рей Чарлз
I KNOW WHAT YOU WANT – Бъста Раймс
THEY DON'T CARE ABOUT US – Майкъл Джексън
Из албума ОКСИЖЕН – Жан-Мишел Жар
BLUE SUEDE SHOES – Елвис Пресли
LET IT BE – „Бийтълс“
ANOTHER BRICK IN THE WALL – „Пинк Флойд“
LONDON CALLING – „Клаш“
ENJOY THE SILENCE – „Депеш мод“
CHILD IN TIME – „Дийп Пърпъл“
NOTHING ELSE MATTERS – „Металика“
ACE OF SPADES – „Моторхед“
АКО СИ ДАЛ – Емил Димитров, Илия Велчев
ДЕТЕЛИНИ – Асен Гаргов, Асен Ошанов
ВИСОКО – Румен Бояджиев, Константин Цеков, Евтим Евтимов
ДА ТЕ ЖАДУВАМ – „Сигнал“
МОЯТА СИЛА – Славчо Николов
АМЕРИКА из УЕСТСАЙДСКА ИСТОРИЯ – Ленард Бърнстейн
АРИЯ НА МАРИЯ МАГДАЛЕНА – Ендрю Лойд Уебър
DEEP FOREST WORLD MIX – „Дийп Форест“
НОЩТА НА СВЕТИ ВАРТОЛОМЕЙ
Из филма КРАЛИЦА МАРГО – Горан Брегович
ПОРА СОТУНДА – „Мистерията на българските гласове“ и Лиса Джерард
МЪРИ МОМЕ ХУБАВА – Трио „Българка“, Кейт Буш, Дейвид Гилмор
ON NIGHTMUSIC – Иво Папазов
ПРИТУРИ СЕ ПЛАНИНАТА – Стефка Съботинова
ЕЛАЙ, МОМЕ – „Оратница“
ВОДА – Елица Тодорова и Стоян Янкулов
BULGARIAN BULGE – Дон Елис



.....
 /ЛОГО НА УЧИЛИЩЕТО/

**ПРИМЕРНО ГОДИШНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ
 ПО МУЗИКА – ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА
 ПО УЧЕБНИКА ПО МУЗИКА ЗА 9. КЛАС НА ИЗДАТЕЛСТВО „ИЗКУСТВА“**

Утвърждавам:

Директор: (име и фамилия)

Уроци за нови знания	7 часа
Уроци за упражнения	5 часа
Уроци за преговор	2 часа
Уроци за обобщение	1 часа
Уроци за контрол и оценка	1 часа
Уроци за наблюдение в извънучилищна обучаваща среда	2 часа

Годишен хорариум: 18 часа

Изготвил:

(име и фамилия)

№ по ред	Учеб-на сед-мица по ред	Тема на урочната единица	Вид на урока	Очаквани резултати (компетентности на ученика) на ниво учебна програма	Нови понятия	Контекст и дейности (за всеки урок)	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	1	Да си припомним	Преговор	<ul style="list-style-type: none"> • Пее песен според възможностите и желанието си. • Отговаря на въпроси. • Изразява отношение, аргументира предпочитания към песенен и друг репертоар. • Диагностика на входно равнище. 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>За леене:</i> „Всичко е музика“. • Пее песента според възможностите си. • Пресъздава характера на песента. • Изразява предпочитания към друг песенен репертоар. • Разпознава музика и елементи на музикалната изразност. • Коментира ролята на изразните средства в музиката от различни жанрове и стилове. • Познава музикалните форми, периоди в развитието на музиката и видове изпълнителски състави. • Познава имената на композитори от различни епохи и стилове. 	Устно формиращо оценяване Самооценяване
2	2	Импресзионизъм	Нови знания	<ul style="list-style-type: none"> • Открива музикалната форма в слушани произведения, коментира принципите на формообразуване, изразява впечатления от музикалните ескизи на импресионистите. 	Екзиз, лайт-мотив	<ul style="list-style-type: none"> • <i>За леене:</i> „Всичко е музика“ • <i>За слушане:</i> Морис Равел „Болеро“, „Лунна светлина“ из „Бергамаска сюита“ – Клод Дебюси, три симфонични ескиза „Морето“, III част, „Разговор на вятъра с морето“ – Клод Дебюси • Изпълнява песента според възможностите си. 	Потфолио

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
3	3	Експресионизъм неокласицизъм	Нови знания	<ul style="list-style-type: none"> Знае белези на експресионизма и неокласицизма. Ориентира се в характерни за епохата музикално-изпълнителски практики, култура. Обогатява своя речник със специфична терминология. Разпознава творба от репертоара за възприемане. 	Атоналност додекафония	<ul style="list-style-type: none"> Стреми се да пресъздаде ритъм, метрума, темпото. Коментира ролята на изразните средства в музикалното произведение. Участва в обсъждането на музикалното произведение. За леене: „Домино“ – Графа За слушане: из „Лунният Пиеро“ – Арнолд Шьонберг Симфония № 1 – „Класическа“, I част – Сергей Прокофиев, „Концерт за цигулка и оркестър“, 4 част – Игор Стравински. Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи и тонови трайности. Използва изразните средства – ритъм, мелодия, темпо, тембър, метрум, динамика, като ориентир при разпознаването на музикална творба. 	Устно формиращо оценяване
4	4	Импресионизъм, експресионизъм, неокласицизъм	Обобщение/проект	<ul style="list-style-type: none"> Ориентира се в спецификата на стиловете, използваните изразни средства. Свързва изучавани музикални творби с техните автори. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 		<ul style="list-style-type: none"> За леене: „Домино“ – Графа Пее песента според възможностите си. Пресъздава характера на песента. Изразява предпочитания към друг песенен репертоар. За слушане: откъси от „Болеоро“ от Морис Равел и Симфония № 1 „Класическа“, I част от Сергей Прокофиев, „Концерт за цигулка и оркестър“, IV част от Игор Стравински и „Лунният Пиеро“ от Арнолд Шьонберг. 	Устно формиращо оценяване

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
5	5	Българска музикална култура Първите български композитори	Упражнения	<ul style="list-style-type: none"> Знае представители на първо поколение български композитори и ги свързва с техни творби. Знае основните характеристики на импресионизъм, експресионизъм, неокласицизъм. Съпоставя развитието на музиката, изобразителното изкуство и театъра. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 	прозодия	<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> „Татковина“. Пее песента според възможностите си. Пресъздава характера на песента. Изразява предпочитания към друг песенен репертоар. <i>За слушане:</i> „Тебе поем“ – Добра Христов, откъс от операта „Гергана“ – Маестро Георги Атанасов. 	Устно формиращо оценяване
6	6	Български композитори класици	Упражнения	<ul style="list-style-type: none"> Знае историческите граници и стиловете и естетически характеристики в творчеството на българските композитори класици. Знае имената на основни представители и произведения. Разпознава творби от репертоара за възприемане. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. Знае имената на основни представители и техни произведения. Изпълнява тема от музикално произведение. 	Симфонична поема Лайтмотив	<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> „Вечеряй, Радо“ народна песен – обработил Филип Кутев, тема от оперетата „Български от Старо време“ <i>За слушане:</i> симфонична поема „Тракия“ – Петко Стайнов, „Токата“ – Димитър Ненов Дует на Иван и Янка из оперета „Български от старо време“ – Асен Карастоянов. 	Устно формиращо оценяване
7	7	Съвременни български композитори	Упражнения	<ul style="list-style-type: none"> Знае историческите граници и стиловете и естетически характеристики в творчеството на съвременните български композитори. Знае имената на основни представители и произведения. Връзки с история и цивилизации, изобразително изкуство, БЕЛ. 		<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> репетоарни песни, допълнителни песни от учебника Изпълнява песен според възможностите си. Стреми се да пресъздаде ритъм, метрума, темпото. Коментира ролята на изразните средства в музикалното произведение. Участва в обсъждането на музикалното произведение. 	Устно формиращо оценяване Работа по групи

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
8	8	Стилове в популярната музика	Нови знания	<ul style="list-style-type: none"> • Знае стиловете в популярната музика на XX век и техните представители. • Открива ги в звучаща творба с помощта на учителя. • Определя дяловете на музикалната форма. • Разпознава творби от репертоара за възприемане. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 	<p>Блус Спиритчуъл Госпъл Рагтайм Соул</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>За слушане:</i> „Amazing grace“. • Изпълнява песента според възможностите си. • Стреми се да пресъздаде ритъма, метрума, темпото. Коментира ролята на изразните средства в музикалното произведение. Участва в обсъждането на музикалното произведение. • <i>За слушане:</i> „Move On Up a Little Higher“ – изпълнява: Махалия Джаксън, „Amazing Grace“ – изпълнява: Арета Франклин, Рагтайм – „Marle leaf“. 	Устно формиращо оценяване
9	9	Стилове в джаза	Нови знания	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основните стилове на джаза. • Определя дяловете на музикалната форма на слушана творба. • Разпознава творби от репертоара за възприемане. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 	<p>Нюорлиански стил Чикагски стил Свинг Бибоп Куул джаз Фюжън</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>За песне:</i> репертоарни песни, допълнителни песни от учебника • <i>За слушане:</i> „Wa Wa Wa“ – Кинг Оливър; „Лятно време“ из операта „Порги и Бес“, „Настроение“ – Глен Милър, „Blue Rondo Ala Turk“ – Дейв Брубек, „A Night In Tunisia“ – Майлс Дийвис и Чарли Паркър, „Smooth“ из албума „Свърхестествен“ на Сантана. 	Работен лист – обобщение
10	10	Български джаз	Упражнения	<ul style="list-style-type: none"> • Знае представителите на българския джаз. Разпознава творби от репертоара за възприемане. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>За песне:</i> репертоарни песни, допълнителни песни от учебника • <i>За слушане:</i> „Сладка питка“ – Милчо Левиев; „Ръченица – ръчаница“, Cuba Libre – АКАГА. 	Самооценка

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
11	11	Поп и рок музика	Нови знания	<ul style="list-style-type: none"> Знае особеностите на стиловете в поп музиката и ги разпознава в творби от репертоара за възприемане и изпълнение. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 	Поп Рок Соул Реге Рап Диско Техно	<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> репетоарни песни, допълнителни песни от учебника <i>За слушане:</i> „A lalala long“ – Боб Марли, „Georgia On My Mind“ – Рей Чарлз, „I Know What You Want“ – Бъста Раймс, „They Don't Care About Us“ – изпълнява Майкъл Джексън; из албума „Оксижен“ – Жан-Мишел Жар. 	Устно формиращо оценяване
12	12	Поп и рок музика – стилове	Нови знания	<ul style="list-style-type: none"> Знае основните стилове в рок музиката. Разпознава творби от репертоара за възприемане. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 	Ритъм енд блус Рокендрол Бийт	<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> „Let It Be“ – музика и текст: Пол Маккартни <i>За слушане:</i> „Blue Suede Shoes“ – Елвис Пресли, „Another Brick In The Wall“ – изпълнява „Пинк Флойд“, „London Calling“ – изпълнява Клаш; „Enjoy the Silence“ – Депеш Мод, „Nothing Else Matters“ – „Металика“, „Ace Of Spades“ – „Мотърхед“. 	Устно формиращо оценяване
13	13	Българска популярна музика	Упражнения	<ul style="list-style-type: none"> Знае представители на българската популярна музика. Разпознава творби от репертоара за възприемане. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 		<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> „Среца“ – Кирил Маричков, текст: Симеон Стоянов. <i>За слушане:</i> „Ако си дал“ – Емил Димитров, текст: Илия Велчев, „Детелини“ – Асен Гаргов, текст: Асен Ошанов, „Високо“ – Румен Бояджиев, Константин Цеков, текст: Евтим Евтимов, „Дайте жадувам“ – „Сигнал“, „Моята сила“ – БТР 	Работен лист – обобщение
14	14	Съвременни музикално-сценични жанрове	Наблюдение	<ul style="list-style-type: none"> Знае особеностите на съвременните музикално-сценични жанрове – мюзикъл и рок опера, и ги разпознава в творби от репертоара за възприемане и изпълнение. Коментира по определени показатели слушана в клас музика. 	Рок опера мюзикъл	<ul style="list-style-type: none"> <i>За леене:</i> Из рок операта „Исус Христос – супер звезда“ – Ендрю Лойд Уебър. <i>За слушане:</i> „Аз пая под дъжда“, режисьор: Джийн Кели. 	проект

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
15	15	Музиканта – локална и глобална		<ul style="list-style-type: none"> Знае и коментира локални и глобални явления в световната музика. Самостоятелно и групово участие в учебна дейност. Проявяване на толерантност към чуждо мнение и възможности. 	Локална Глобална музика	<ul style="list-style-type: none"> За леене: репетиторни песни, допълнителни песни от учебника За слушане: „Deer Forest World Mix“ – „Дийп Форест“, из филма „Кралеца Марго“ – „Нощта на Свети Вартоломей“ – Горан Брегович 	Работен лист
16	16	Да си припомним	Нови знания				
17	17	Българското пристъствие в World music	Контрол и оценка	<ul style="list-style-type: none"> Събиране и използване на информация при поставени задачи в дейности в изнесена учебна среда. Споделяне на впечатления, преживявания. Свързване на знания с наблюдавани явления. 		<ul style="list-style-type: none"> За леене: репетиторни песни, допълнителни песни от учебника За слушане: „Пора Сотунда“ – изпълнява „Мистерията на българските гласове“, Лиса Джерард, „Притурни се планината“ – изпълнява Стефка Съботинова, „On Nightmusic“ – Иво Папазов, „Елай моме“ – музика: „Оратница“. 	Устно формиращо оценяване
18	18	Да си припомним	Наблюдение Обобщение			<ul style="list-style-type: none"> формулиране на мнение. Издаване и защитаване на позиция. 	Портфолио

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ МУЗИКА ЗА IX КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по **музика** в девети клас допринася за разширяване на музикалната култура чрез придобиване на нови знания, данни за историческото развитие на музиката, извежда нови музикални преживявания, като разкрива по-богат и сложен музикален свят. Темите в програмата са ориентирани към откриване на пътища за духовната култура на човечеството. Проследяват се музикалното изкуство в неговата закономерност и художественото творчество, връзките с другите изкуства в разнообразната зала, изложбата, театъра и кино като част от живота на всеки един индивид.

Дава се възможност образци от българската музикална култура да представят ценностите и постиженията на българския фолклор, като проучването и съхраняването им поддържат огнища на знание от различните краища на страната ни. Издирването, записването и превръщането им в знание са основната културна компетентност, която изгражда възкастен слушател.

Потребностите в областта на музикалната практика са насочени към затвърждаване на специфичните знания, умения и отношения, свързани със спецификата на музикалното изкуство, в контекста на задължителните ключови компетентности за учене през целия живот съобразно Европейската референтна рамка.

В музикалнообразователния процес по музика в девети клас се създават условия за по-нататъшно развитие на музикалните способности като съществен фактор за пълноценно общуване с музиката и успешно реализиране на музикалните дейности. В хода на учебната работа се развиват уменията за работа в екип, съобразяване с мнението на другите, стимулират се креативно поведение и интерес към начините за търсене, съхранение и разпространение на музикална информация. Учебната програма е структурирана в таблици и представя учебното съдържание тематично чрез

очакваните резултати от обучението по всяка тема и свързаните с нея понятия. Водещ принцип при определянето на темите е разграничаването на основните видове дейности, присъщи на урока по музика. В този смисъл темите не са представени в задължителна последователност, а предполагат работата по тях да се преплита във всеки урок на принципа на спираловидното развитие на уменията, натрупване на представите и изграждане на понятията.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Музикална практика: музициране, възприемане на музика	<ul style="list-style-type: none"> • Знае три творби от репертоара за възприемане. • Знае три теми от музикални произведения. • Изпълнява три теми от музикални произведения. • Разпознава три творби от репертоара за възприемане. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика.
Музика и съвременни информационни технологии	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни медийни и мултимедийни реализации на музика. • Изготвя чрез съвременните информационни технологии плейлиста на музика в различна интерпретация.

ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ	
Области на компетентност	
Музика, култура, общество	<ul style="list-style-type: none"> • Знае характерни черти на фолклор от различни краища на света в типични изпълнителски форми, жанрове и танци. • Открива музикален фолклор, в т.ч. и български. • Оценява комуникативните възможности на музиката.
България в световната музикална култура	<ul style="list-style-type: none"> • Знае композитори класици от различни стилове и жанрове: Панчо Владигеров, Петко Стайнов, Димитър Ненов, Любомир Пипков, Марин Големинов, Филип Кутев, Красимир Кюркчийски.
Музиката в синтез с изкуствата	<ul style="list-style-type: none"> • Определя функцията на музиката в медийни и мултимедийни синтетични форми. • Открива в подходяща музика съвременни форми на синтез.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема: Музикална практика</p> <p>1.1. Изпълнение на музика</p> <p>1.2. Възприемане на музика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява три песни от училищния репертоар и три песни от извънучилищния репертоар и интерпретира вярно образната същност на песента. • Знае какво е поведението на културния слушател при цялостно възприемане на творба с обемна музикална форма. • Разпознава пет учени творби по характерни откъси от тях. 	<p>прозодия</p>
<p>2. Тема: Изразни средства в музиката</p> <p>2.1. Принципи на формообразуване</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира изразни средства в музикално произведение. • Разпознава музикални творби, като се опира на слуховия си опит, свързан с изразните средства. • Знае основните принципи на формообразуване, открива ги и проследява последователността им в звучаща творба с помощта на учителя. • Открива принципите на формообразуване на музиката в звучаща творба. • Определя дяловете на музикалната форма. 	<p>диатоника, а-тоналност</p>
<p>3. Тема: Музикална Европа през 20. век: импресионизъм, експресионизъм, неокласицизъм</p> <p>3.1. Българска музикална култура. Стилкови направления в музиката в Европа в края на XIX и началото на XX век</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива разлики в стилите направления импресионизъм, експресионизъм, неокласицизъм. 	<p>ескиз додекафония лайтмотив симфонична поема опера</p>
<p>4. Тема: Стиллове в популярната музика в Европа и САЩ през XX век</p>		

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни стилове и представители в джаза, поп и рок музиката. • Съотнася български музиканти към съответните стилове в джаза, поп и рок музиката. • Поп културата и „сериозната музика“. • Съвременни музикално-сценични жанрове. 	<p>поп джаз рок импресионизъм експресионизъм неокласицизъм „класика“ мюзикал рок-опера</p>
<p>4. Тема: Музиката – локална и глобална. Българско изпълнителско изкуство на световната сцена</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осъзнава ролята на професионалните музиканти за осъвременяване и обогатяване на фолклорната традиция. • Посочва типични примери за отношение към фолклора на професионални творци. • Осъзнава екзотиката, която внасят образите на всякаква „незападна“ музика. • Открива влиянието на локалните музикални процеси върху глобалния музикален поток. • Открива български ритми и мелодии в глобалния музикален поток • Знае за приноса на български музиканти за развитие на тенденцията Word Music 	<p>локално глобално награди „Грами“</p>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

1 одишен брой часове за изучаване на предмета в IX клас - 18 часа

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	40%
За упражнения	30%
За преговор	10%
За обобщение	10%
За наблюдение в извънучилищна обучаваща среда/музикално-творческа среда	5%
За контрол и оценка (за входно и изходно ниво)	5%

СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни работи	15%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по проекти и др.)	25%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Спецификата на музикалнообразователния процес създава условия за придобиване на ключовите компетентности.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	<ul style="list-style-type: none"> ✓ формулиране на мнение при изпълнение и възприемане на музиката; ✓ търсене на понятия за определяне характера на музикалното произведение; ✓ описване на звукови картини; ✓ обсъждане на текстове на песни; ✓ обогатяване речника на учениците.
Умения за общуване на чужди езици	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на понятия на чужд език от музиката в практически музикални дейности; ✓ четене на текстове на песни на чужди езици; ✓ обогатяване речника на учениците, свързан с чуждия език.
Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	<ul style="list-style-type: none"> ✓ прилагане на математически модели и закономерности при осмислянето на по-важните елементи на музикалната изразност – изразни средства; ✓ прилагане на графични модели и закономерности при онагледяването на музикални форми и жанрове; ✓ участие в музикални дейности във връзка със звукоизобразителната същност на музиката, теми, посветени на различни природни обекти и явления, сезони, животни, планини, реки и др.
Дигитална компетентност	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на дигитална звуковъзпроизвеждаща техника и съвременни музикални инструменти в обучението по музика; ✓ търсене, събиране, обработване на информация, в т.ч. и музикална, използвайки съвременните информационни технологии и интернет ресурси; ✓ използване софтуер за запис и възпроизвеждане на музика.
Умения за учене	<ul style="list-style-type: none"> ✓ следване на указания за музикално-изпълнителска дейност;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ планиране на собствената дейност в групово музициране; ✓ сравняване на различни музикални произведения, обобщаване, групиране по определен признак; ✓ самостоятелно събиране и използване на информация при поставени задачи в дейности в изнесена обучаваща среда – звуците в природата; ✓ посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция.
Социални и граждански компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в обсъждането на различни музикални произведения, като например операта „Изворът на белоногата“, муз. Маестро Георги Атанасов, по либрето на Любомир Бобевски. ✓ участие в групова учебна дейност, свързана с изява на толерантност към различните мнения и предпочитания, толерантност към различните възможности на съучениците, търпимост, уважение и подкрепа в процеса на груповото музициране; ✓ участие в екипи за работа по учебни проекти по музика с интердисциплинарен характер.
Инициативност и предприемчивост	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в музикални изяви, свързани с календарните празници, отбелязвани в класната стая и в училището: коледни, новогодишни, пролетни празници, патронен празник на училището, завършване на учебната година и др.; ✓ проява на толерантност към други мнения и интерпретации.
Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на емоционалното преживяване при изпълнението на песни, при слушането на музика и общуването с българския музикален и танцов фолклор; ✓ подбиране на музика за отбелязването на български празници, свързани с обредния календар (Коледа, сурвакари, кукери, лазарки), класови и общоучилищни празници; ✓ наблюдаване на музикалнотворческа среда чрез посещение на репетиция на вокална формация (вокална група, детски хор и др.), посещение на репетиция на инструментална формация.
Умения за подкрепа на устойчивото	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слушане и изпълнение на музикални произведения, свързани с адекватното поведение на човека

<p>развитие и за здравословен начин на живот и спорт</p>	<p>в природата, на улицата, у дома и на обществени места за опазване на човешкото здраве, оценяване значението на природосъобразния начин на живот;</p> <p>✓ наблюдения на жива звукова среда.</p>
---	--

Интегративните връзки между музиката и останалите учебни предмети се осъществяват чрез общи проблеми, теми и понятия, работа по проекти, упражнения в компютърен кабинет. Интеграцията с останалите изкуства и с другите предмети, чрез които се придобиват ключови компетентности, съдейства за изграждане на цялостна и единна представа за света и разкриване на общи закономерности в историческото и съвременното развитие.

ТЕМА: ДА СИ ПРИПОМНИМ

Урок № 1/с. 3–5

Музикален материал:

За пеене: „Всичко е музика“ – Тончо Русев, репертоарни песни от 7. клас

За слушане: музикален материал, съобразен с въпросите за преговор

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: преговор

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Елементи на музикалната изразност	• Познава елементите на музикалната изразност.	• Разпознава елементите на музикалната изразност. Коментира ролята им.
Музикални форми, жанрове и стилове	• Познава музикални форми, жанрове и стилове.	• Коментира ролята на изразните средства на музиката от различните жанрове и стилове.
Музикални инструменти	• Познава видовете инструментални състави.	• Разграничава по състав и тембър инструментални състави.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Насоки за работа и запознаване на учениците с материала в 8–9. клас. • Разучаване на песента „Всичко е музика“. • Диагностика – входно равнище. • Преговор – песни от 8. клас. • Художествена работа с песни по избор на учениците.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците, свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МУЗИКАТА НА ХХ ВЕК – „ИМПРЕСИОНИЗЪМ“

Урок № 2

Музикален материал:

За пеене: импресионизъм, репертоарни песни от 8. клас

За слушане: „Болеро“ – Морис Равел, „Лунна светлина“ из „Бергамаска сюита“ – Клод Дебюси, три симфонични ескиза – „Морето“, III част „Разговор на вятъра с морето“ – Клод Дебюси

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Ескиз	• Знае същността на понятието и открива в произведенията за слушане и принципите на формообразуване. • Изразява впечатления от музикалните ескизи на импресионистите.	• Коментира връзката между езика в музиката и езика в изобразителното изкуство.

лайтмотив	• Знае същността на понятието и ролята му в изграждане на музикалната творба.	• Коментира използването на лайтмотиви в произведенията на импресионистите.
-----------	---	---

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Насоки за работа и запознаване на учениците със същността на музикалния импресионизъм. • Коментира връзката между музиката и социалните процеси. Разпознава музикални образци на композитори импресионисти. • Коментара върху музикални произведения за слушане и ролята на лайтмотив и ескиз.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците, свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: МУЗИКАЛЕН ЕКСПРЕСИОНИЗЪМ И НЕОКЛАСИЦИЗЪМ

Урок № 3

Музикален материал:

За пеене: „Домино“ – текст и музика Графа

За слушане: из „Лунният Пиеро“ – Арнолд Шьонберг, Симфония № 1 – „Класическа“, I част – Сергей Прокофиев, „Концерт за цигулка и оркестър“, IV част – Игор Стравински

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Атоналност	<ul style="list-style-type: none"> • Знае същността на понятието и открива в произведенията за слушане принципите на формообразуване. • Изразява впечатления от музикалните произведения за слушане. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава звучността на атоналната музика. • Ориентира се в характерни за епохата музикално-изпълнителски практики.
Додекафония	<ul style="list-style-type: none"> • Познава характерни особености на додекафонията и ги коментира в слушана музика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава звучността на атоналната музика. Ориентира се в характерни за епохата музикално-изпълнителски практики.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	• Преговор – импресионизъм

Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Същност на експресионизма и неокласицизма в исторически план, представители, ролята на творчеството им; развитие на музиката като изкуство. • Художествена работа с песни по избор на учениците. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата.
Въпроси на учениците, свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: ИМПРЕСИОНИЗЪМ, ЕКСПРЕСИОНИЗЪМ, НЕОКЛАСИЗЪМ

ОБОБЩЕНИЕ

Урок № 4

Музикален материал:

За пеене: „Домино“, текст и музика: Графа

За слушане: откъси „Болеро“ – Морис Равел, Симфония № 1, „Класическа“, I част – Сергей Прокофиев, „Концерт за цигулка и оркестър“, IV част – Игор Стравински, „Лунният Пиеро“ – Арнолд Шьонберг

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: Обобщение – проект

Компетенции на учениците:

Основни умения
<ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се в спецификата на стиловете, използваните изразни средства. • Свързва изучавани музикални творби с техните автори. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика; стиловете импресионизъм, експресионизъм и неокласицизъм.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – импресионизъм, експресионизъм и неокласицизъм.
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Специфични особености на стиловете – сходства и различия.
Въпроси на учениците, свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели.
Рефлексия	2–4 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на песни. • Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: БЪЛГАРСКА МУЗИКАЛНА КУЛТУРА.

ПЪРВИТЕ БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ

Урок № 5

Музикален материал:

За пеене: „Татковина“ – Емануил Манолов

За слушане: „Тебе поем“ – Добри Христов, откъс от операта „Гергана“ – маестро Георги Атанасов

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Прозодия	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на музикалния термин. 	<ul style="list-style-type: none"> • Знае представители на първо поколение български композитори и ги свързва с техни творби. • Съпоставя развитието на музиката, изобразителното изкуство и театъра. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Преговор • Развитие на българската музикална култура в исторически план – представители на музикалното изкуство.
Основна част	20–35 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Специфични особености, характеристики и жанрове на музиката на първите български композитори. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение на песента „Татковина“. • Устно формиращо оценяване. Проект.
Въпроси на учениците, свързани с новата тема	1–3 минути	
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ

Урок № 6

Музикален материал:

За пеене: „Вечеряй, Радо“ – народна песен, обработил: Филип Кутев, и тема от оперета „Българи от старо време“

За слушане: симфонична поема „Тракия“ – Петко Стайнов; „Токата“ – Димитър Ненов; дует на Иван и Янка из оперета „Българи от старо време“ – Асен Карастоянов

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Симфонична поема	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на музикалния жанр. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира инструментални жанрове.
Лайтмотив	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основни характеристики на лайтмотив. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира и анализира инструментални жанрове.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата	2–5 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – музиката на първото поколение композитори. • Музикалната култура на композиторите класици. • Коментар върху понятията – класицизъм, класик и класичен. • Специфични особености на вокалната и инструменталната музика на композиторите класици. • <i>За слушане:</i> музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели.
Основна част	20–35 минути	
Въпроси на учениците, свързани с новата тема	1–3 минути	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на „Вечеряй, Радо“ – обработил: Филип Кутев, тема от оперетата „Българи от старо време“. • Устно формиращо оценяване.
Рефлексия	2–4 минути	

ТЕМА: СЪВРЕМЕННИ БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ

Урок № 7

Музикален материал:**За пеене:** репертоарни песни, допълнителни песни от учебника**За слушане:** „Калиманку Денку“ – народна песен, „Калиманку Денку“ – обработка: Красимир Кюркчийски**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник**Тип на урока:** упражнение**Компетенции на учениците:**

Основни знания	Основни умения
<ul style="list-style-type: none"> • Знае историческите граници и стиловете и естетически характеристики в творчеството на съвременните български композитори. • Знае имената на основни представители и произведения. • Връзки с история и цивилизация, изобразително изкуство, БЕЛ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира, анализира по показатели жанрове в музиката на съвременните композитори.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – български композитори класици. • Съвременни български композитори – представители и музикални жанрове. • Специфични особености на инструменталната и вокална музика.

		<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели, репертоарни песни, допълнителни песни от учебника. • Устно формиращо оценяване.
--	--	--

ТЕМА: СТИЛОВЕ В ПОПУЛЯРНАТА МУЗИКА

Урок № 8

Музикален материал:

За пеене: „Amazing grace“ – текст: Джон Нютън и Джон Рийс

За слушане: „Move On Up a Little Higher“ – изпълнява: Махалия Джаксън, „Amazing Grace“ – изпълнява: Арета Франклин, рагтайм – „Maple leaf“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Блус	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на термина. • Знае развитието на блуса и разновидностита му. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира историческите особености на жанра.
Спиричуъл, госпъл	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основните характеристики на вокалните жанрове. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира прилики и разлики между жанровете „госпъл“ и „спиричуъл“.
Рагтайм	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основните характеристики на инструменталния жанр. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира историческите особености на жанра.
Соул	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основните характеристики на соул музиката. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира изпълненията на различни представители.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – български композитори – представители, жанрове и музикални образци. • Специфика на стиловете в популярната музика. • Връзки на поп музиката с другите изкуства – анализ и коментар. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение на песента „Amazing grace“. • Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: СТИЛОВЕ В ДЖАЗА

Урок № 9

Музикален материал:

За пеене: репертоарни песни, допълнителни песни от учебника

За слушане: „Wa Wa Wa“ – Кинг Оливър, „Лятно време“ из операта „Порги и Бес“, „Настроение“ – Глен Милър, „Blue Rondo Ala Turk“ – Дейв Брубек, „A Night In Tunisia“ – Майлс Дийвис и Чарли Паркър, „Smooth“ из албума „Свърхестествен“ – Сантана

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета

- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Нюорлиански стил Чикагски стил Суинг Бибоп Куул джаз Фюжън	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на различните стилове джаз и знае същността и историческото развитие на жанра. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира основни музикални характеристики на жанра. Определя дяловете на музикалната форма на слушана творба. • Разпознава творби от репертоара за възприемане. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – стилове в популярната музика. • Същност на джаза и развитие в исторически план. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение на репертоарни песни, допълнителни песни от учебника. • Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: БЪЛГАРСКИ ДЖАЗ

Урок № 10

Музикален материал:

За пеене: репертоарни песни от учебника

За слушане: „Сладка питка“ – Милчо Левиев, „Ръченица – ръчканица“; Cuba Libre – „Акага“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: упражнение

Компетенции на учениците:

Основни знания	Основни умения
<ul style="list-style-type: none"> • Знае представителите на българския джаз. • Разпознава творби от репертоара за възприемане. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира по определени показатели слушана в клас музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – джаз стилове. • Същност на българския джаз – историческо развитие и представители.

		<ul style="list-style-type: none"> • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение – репертоарни песни от учебника • Работен лист – формиращо оценяване.
--	--	--

ТЕМА: ПОП И РОК МУЗИКА

Урок № 11

Музикален материал:

За пеене: „Let It Be“ – музика и текст: Пол Маккартни

За слушане: „Blue Suede Shoes“ – Елвис Пресли, „Another Brick In The Wall“ – изпълнява: „Пинк Флойд“, „London Calling“ – изпълнява: Клаш, „Enjoy the Silence“ – „Депеш Мод“, „Nothing Else Matters“ – „Металика“, „Ace Of Spades“ – „Мотърхед“.

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Поп, рок, реге, рап, диско, техно	<ul style="list-style-type: none"> • Познава спецификата на стиловете и приноса им за развитие на популярната музика на ХХ век. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира по определени показатели слушана в клас музика. • Разпознава творби от репертоара за възприемане.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – български джаз. • Същност на поп и рок музиката на ХХ век и развитието им в исторически план. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение на „Let It Be“. • Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: ПОП И РОК МУЗИКА

Урок № 12

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Ритъм енд блус Рокендрол Бийт	<ul style="list-style-type: none"> • Познава спецификата на стиловете и приноса им за развитие на популярната музика на ХХ век. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира по определени показатели слушана в клас музика. • Разпознава творби от репертоара за възприемане.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – български джаз. • Същност на поп и рок музиката на XX век и развитието им в исторически план. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение на „Let It Be“. • Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: БЪЛГАРСКА ПОПУЛЯРНА МУЗИКА

Урок № 13

Музикален материал:**За пеене:** „Среща“ – Кирил Маричков**За слушане:** „Ако си дал“ – Емил Димитров, „Детелини“ – Асен Гаргов, „Високо“ – Румен Бояджиев, Константин Цеков, „Да те жадувам“ – „Сигнал“, „Моята сила“ – БТР**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник**Тип на урока:** упражнение**Основни етапи в урока:**

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор – поп и рок музика. • Основни етапи в развитието на българската популярна музика. • Специфични особености на българската популярна музика и представители. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Изпълнение на песента „Среща“. • Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: СЪВРЕМЕННИ МУЗИКАЛНО-СЦЕНИЧНИ ЖАНРОВЕ

Урок № 14

Музикален материал:**За пеене:** из рок операта „Исус Христос – суперзвезда“ – Ендрю Лойд Уебър**За слушане:** „Аз пея под дъжда“, режисьор: Джийн Кели**Цели на урока:**

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник**Тип на урока:** наблюдение**Компетенции на учениците:**

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Рок опера Мюзикъл	<ul style="list-style-type: none"> Познава същността на музикално-сценични жанрове. 	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава в творби от репертоара за възприемане и изпълнение. Коментира по определени показатели слушана в клас музика.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> Преговор – българска популярна музика. Музикално-сценични жанрове – мюзикъл, рок опера и рок балет – същност и особености на жанровете. За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. За пеене: „Исус Христос – суперзвезда“ – Ендрю Лойд Уебър. Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: МУЗИКАТА-ЛОКАЛНА И ГЛОБАЛНА

Урок № 15

Музикален материал:

За пеене: репертоарни песни, допълнителни от учебника

За слушане: „Deep Forest World Mix“ – „Дийп Форест“, из филма „Кралица Марго“ – „Нощта на Свети Вартоломей“ – Горан Брегович

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Компетенции на учениците:

Основни понятия	Основни знания	Основни умения
Локална и глобална музика	<ul style="list-style-type: none"> Познава същността на явленияето. 	<ul style="list-style-type: none"> Коментира жанрове, свързани с глобални и локални явления. Самостоятелно и групово участие в учебна дейност. Проявява толерантност към чуждо мнение и възможности.

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> Преговор – музикално-сценични жанрове на ХХ век. Специфични особености на глобалната и локална музика. За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. Изпълнение на репертоарни песни, допълнителни от учебника. Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: ДА СИ ПРИПОМНИМ

Урок № 16

Музикален материал:

За пеене: допълнителни песни от учебното съдържание

За слушане: произведения за слушане от учебното съдържание

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: нови знания

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците		<ul style="list-style-type: none">• Формиращо оценяване.

ТЕМА: БЪЛГАРСКОТО ПРИСЪСТВИЕ В WORLD MUSIC

Урок № 17

Музикален материал:

За пеене: песни от учебното съдържание

За слушане: „Пора Сотунда“ – изпълнява: „Мистерията на българските гласове“, Лиса Джерард

„Притури се планината“ – изпълнява: Стефка Съботинова, „On Nightmusic“ – Иво Папазов

„Елай, моме“, музика – „Оратница“

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета
- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обезпечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: наблюдение

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none">• Събиране и използване на информация по поставени задачи в дейности и изнесена учебна среда.• Споделяне и коментар на преживявания, свързани с наблюдавани музикални явления.• За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели.• Устно формиращо оценяване.

ТЕМА: ДА СИ ПРИПОМНИМ

Урок № 18

Музикален материал:

За пеене: любими песни

За слушане: произведения от учебното съдържание

Цели на урока:

- Образователни – представа за предмета, правила, практически дейности по предмета

- Възпитателни – трудолюбие, толерантност, етичност, естетически вкус
- Развиващи – памет, фантазия, самостоятелност, комуникативност

Обеспечаване на урока: учебник, музикални дискове, е-учебник

Тип на урока: обобщение

Основни етапи в урока:

Етап	Времетраене	Ход на урока
Организационен	1–3 минути	
Преговор на знанията и уменията на учениците по темата		<ul style="list-style-type: none"> • Преговор. • Активно участие в музициране, форми на контрол, оценка и самооценка. • За слушане: музикални откъси, свързани с темата, и коментар по определени показатели. • Портфолио.

Всичко е музика

текст: Георги Начев

музика: Тончо Русев

Moderato G Em Am D

А-ко до те-бе аз се въл - ну-вам и в`мо-я сън_ ид-ваш ти_ все-ки

5 G Em

път, то е за - що - то чрез теб съ-щест - ву-вам пра-виш

8 Am D G Em

ти по-кр-сив в`миг де-ня. И-ма във те-бе не-ко, ко - е - то мой-то сър

12 Am D G 3 G/D C/F

це ка-ра пак_ да ле - ти. На-ши-те дла-ни, пти-ци две, лит-ват с`пе-сен-та

16 1. D D7 G 2. D D7 G 3

над све - та. На-ши-те над - све - та. Му-зи-ка

20 G 3 Em 3 C D7 3

в`нас не - ка зву - чи, всич-ко е тя - слън-чев цвят, ля - то и
тя всич-ко за нас, о - бич и хляб - пе - сен - та, ра - дост и

22 1. G D7 G 3 2. G D7 G

зи-ма, в`то-зи свят. Не-ка е бол-ка в`то-зи свят.

Няма да мога аз да живея,
ако не си ти до мен в този час.
Нека за нас да е съдба,
смисъл в този свят – песента. /2

Татковина

текст: Петко Р. Славейков

музика: Емануил Манолов

Allegretto

Ху - ба - ва си, тат - ко - ви - но, и - ме слад - ко, зе - мя рай. Сър - це мла - до
и не - вин - но за теб треп - ка, та иг - рай. Ми - ли ми са пла - ни - ни - те
и на се - вер и на юг, дра - ги ми са рав - ни -
ни - те, наб - раз - де - ни с на - ший плуг, със на - ший плуг.

Хубава си, татковино,
име сладко, земя рай,
сърце младо и невинно
за теб трепка, та играй.

На уста ми сладка дума –
ще да бъде този кът,
дето Дунав, Вардар, Струма
и Марица си текат!

Мили ми са планините
и на север, и на юг,
драги ми са равнините,
набраздени с нашия плуг.

Дор на небо ясно слънце,
дор на очи свят, живот,
ще обичам аз от сърце
таз земя и тоз народ.

Вечеряй, Радо

народна песен

Умерено

Ве - че - рай, Ра - до, ве - че - рай, Ра - до,
ве - че - рай, Ра - до, мъ - ри, вон - ка из - ли - зай.

Да си та питам, да си та питам,
да си та питам, мъри, ти чула ли си
за мен да гълчот, за мен да гълчот,
за мен да гълчот, Радо, по цело село,
че съм бил ходил, че съм бил ходил,
че съм бил ходил, мъри, и съм бил чукал
по чужди порти, по чужди порти,
по чужди порти, Радо, и на вашата.

Дует на Иван и Янка

музика: Асен Карастоянов

Vivo

9 Не ти ис - кам, ми - ла Ян - ке, ни среб ро, ни зла - то, ни - то къ - щи,
Не ми ис - каш, мил И - ва - не,

16 ми - ла Ян - ке, ни че из бо - га - ти. Де - то и - ма труд и си - ли и лю - бов вла
мил И - ва - не,

де - е, там не тряб - ва ни - що дру - го са - мо да се пе - е, Ян - ке!
ли - бе!

The musical score is written in a 2/4 time signature with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). It consists of three staves of music. The first staff starts at measure 9, the second at measure 16, and the third at measure 23. The lyrics are in Bulgarian and describe a duet between Ivan and Yanka.

Amazing Grace

текст: Джон Нютън и Джон Рийс

музика: госпъл - покаяние

Largo

A - ma - zing grace! Hot sweet the sound. That saved a
wretch like me. I once was lost, but
now am found, was blind, but now I see.

The musical score is written in a 3/4 time signature with a key signature of one sharp (F#). It consists of three staves of music. The first staff starts at measure 1, the second at measure 7, and the third at measure 12. The lyrics are in English and describe the hymn 'Amazing Grace'. Chord symbols (D, G, A, A7) are placed above the notes. There are triplets in measures 3, 6, and 10.

Amazing grace! How sweet the sound
That saved a wretch like me.
I once was lost, but now am found,
Was blind, but now I see.

When we've been there ten thousand years
Bright shining as the sun,
We've no less days to sing God's praise
Than when we've first begun.

Let it be

Allegretto

музыка и текст: Пол Макартни

The musical score is written in 4/4 time and consists of five systems of music. Each system includes a vocal line and guitar chords. The chords are: C, G, Am, F, C, G, F, E, D, C, G, Am, F, C, G, F, E, D, C, Am, G, F, C, C, C, G, F, E, D, C, C.

When I find my- self_ in times of trou-ble Moth-er Ma - ry comes to me
 speak-ing words of wis- dom. let it be And in my hour of dark ness She is
 stand-ing right in front of me_ Speak-ing words of wis dom, let it be... Let it be,
 _ let it be,_ let it be_ let it be,_
 Whis-per words of wis dom, let it be. be.

When I find myself in times of trouble
 Mother Mary comes to me
 Speaking words of wisdom,
 let it be and in my hour of darkness
 She is standing right in front of me
 Speaking words of wisdom, let it be.

Припев:
 Oh, let it be, let it be, let it be, let it be
 Whisper words of wisdom, let it be.

And when the brokenhearted people
 Living in the world agree
 There will be an answer, let it be
 For though they may be parted
 There is still a chance that they will see
 There will be an answer, let it be.

Припев:
 Oh, let it be, let it be, let it be,
 let it be and there will be an answer, let it be

Oh, let it be, let it be, let it be, let it be
 Whisper words of wisdom, let it be.

Припев:
 Oh, let it be, let it be, let it be, let it be
 Whisper words of wisdom, let it be

And when the night is cloudy, there is
 still a light, that shines on me,
 shine until tomorrow, let it be.
 I wake up to the sound of music,
 Mother Mary comes to me, speaking
 words of wisdom, let it be.

Припев:
 Oh, let it be, let it be, let it be,
 let it be and there will be an answer, let it be
 Oh, let it be, let it be, let it be, let it be
 Whisper words of wisdom, let it be.

Среща

текст: Симеон Стоянов

музика: Кирил Маричков

Andante

Am Dm Am

5 Am Dm G C

9 Am Dm G C

13 F E7 Am

17 F E7 Am

21 Dm G C F

26 E7 Am Dm

30 G E E7 Am

35 Dm Am

Да ли и аз за-скъс нях_ или вре-ме-то бър-за - ше?_
Край ре-ка-та ре- дят_G се, ре-дят се то- по С - ли- те,
да-ли и аз за-къс нях_ или вси-ко бе сън?_
по-бе- лели от пър - ви я сняг.
От-шу-мя ка- то при - каз-ка, как-во - то ни свър - зва ше.
Аз не ча-кам за сре - ща, аз не ча-кам, но мо - ля- те,
От-шу- мя_ ка-то прац-ни-чен звън.
ти да ми-неш по дру - ги я бряг._
Край ре-ка-та ре- дят - се, ре-дят се то- по - ли- те, по-бе-
ле ли, по-бе- ле ли от пър-ви-я сняг... Аз не ча-кам за сре
- ща, аз не ча-кам, но мо - ля- те_ О, мо-ля- те, ти да
ми неш по дру - ги - я бряг. Ще бъ-дем пак два-ма.
И то - га - ва на мо - ста ще бъ-дем пак два -мата.

2

39 G C

Ще си спом-ни-ме всич - ко от-но-во за миг. —

43 A Dm G

Ще се срещ-не - ме с'пог - ле - ди, скри-ти през ра -

46 C Am G Am

- мо то, — и ще трг-нем по сво-я път са - ми.

Дали аз закъснях, или времето бързаше?
 Дали аз закъснях, или всичко бе сън?
 Отшумя като приказка, каквото ни свързваше.
 Отшумя като празничен звън...

Край реката редят се, редят се тополите,
 побелели от първия сняг.
 Аз не чакам за среща, аз не чакам, но моля те,
 ти да минеш по другия бряг.

Край реката редят се, редят се тополите,
 побелели, побелели от първия сняг.
 Аз не чакам за среща – не чакам, но моля те...
 О, моля те – ти да минеш по другия бряг.

И тогава на моста ще бъдем пак двамата.
 Ще си спомниме всичко отново за миг.
 Ще се срещнем с погледи, скрити през рамото,
 и ще тръгнем по своя път сами.

I Don't Know How To Love Him

Не мога да спра да те обичам

музика: Ендрю Лойд Уебър

Andante

D G D G D G G⁷ D A

I dont know how to love_ him What to do how to move_ him I've been
I dont know how to take_ this I dont see why he moves_ me He's a

5 D A D A Fm Hm Fm Hm

changed yes real lychangwd in these past few days when I've seen my-self I
man He's just a man And I've had so ma - ny_ men be-fore In

9 G D Em D A A D Fine

seem like some-one else.
ver - y men - y

13 G F⁷ Hm

ways He's just one more.
Should I bring him down_ Should I scream and shout_ Should I speak of love

16 G D C G D G D

— let my fee-lings out_ I ne-ver thought I'd come to this_ What's it all a-

20 Da capo al Fine Coda Em D G D Em⁷ D G D Em⁷ D

bout_ so I want him so I love him so.

След десет години

текст: Михаил Белчев

музика: Тони Палуча

Allegretto

The musical score is written in treble clef with a common time signature (C). It consists of six staves of music. The lyrics are written below the notes. Chords are indicated by letters above the staff: C, G, Am, F, Dm, and G. The score includes a key signature change from C major to D minor at measure 16, indicated by a double bar line and a key signature symbol. The lyrics are: Днес ще се срещнем след десет години, вчера ли бяхме на двайсет и две. Разделихме се с надежда тук, на този сив площад. Пак ще се срещнем след десет години, за да разкаже всеки от нас със какво се е преборил, от какво не е заспивал и какво е надживял.

Днес ще се срещнем –
след десет години,
вчера ли бяхме на двайсет и две.
Разделихме се с надежда
тук, на този сив площад.

Пак ще се срещнем –
след десет години,
за да разкаже всеки от нас
със какво се е преборил,
от какво не е заспивал
и какво е надживял.

Днес ще се срещнем –
след десет години,
влакове тръгват от всички страни.
Но един от тях остана
на една далечна гара,
пак на двадесет и две.

Моята сила

музика и текст: Славчо Николов

Moderato

Музикална партитура за глас и пиано. Темпото е Moderato. Музиката е в тонален режим на два тона (D major) и в 4/4 такт. Текстът е на български език. Партитурата съдържа 40 такта, разделени на осем реда. В началото на четвъртия ред (такт 16) е посочен припевът. В края на партитурата (такт 34) е дадено указанието D.S. al. В такта 24 е посочено повторение на частта от такта 20 до края на реда.

Ти-хо е, без-мъл-вна е на вѣн но ща. Къс-но е да
6 ча-кам бя-ла - та лу на. Са-мо вя-тъ- рѣт_ в`ко - си-те го- ни
11 мис ли - те ми не-спо-кой- ни: Кой съм? На къ-де вър - вя?
16 Припев:
В`сър - це-то си от-крих и знам да те о - би-чам, то-ва е
чи-те-ти ви-дах и знам, от-дав-на лю-бов-та са -
20 мой-та си - ла. Пад-неш ли ще бѣ - да-там, до теб, със теб.
ма из-би - ра. Ис - каш ли ще бѣ - да там, за теб,_
24 В`о до край. 2. Тѣм - но е, из-
29 гу-бен е и то - зи ден. Вре-ме е да срещ-на ис-ти -
34 на - та в`мен. Кат-го Тѣм - но е.
40 Вре - ме е. Как то вя-тъ-рѣт в`ко -

46



-си-те го-ни мис-ли-те__ ми__ не спо-кой- ни:__ Кой съм? На къ-де вър

51



ва? В`сър - це-то си от-крих и знам да те о-чи-те ти ви-дях и знам от-дав-на

56



би -чам то ва е мой - та си - ла. Пад-неш ли ще б` - да там,
лю-бов - та__ са ма из - би - ра. Ис - каш ли ще б` - да там

59



до теб, - със теб, - В`о
за теб, - до край?

Тихо е, безмълвна е навън нощта,
късно е и чакам бялата луна.
Само вятърът в косите гони
мислите ми неспокойни:
Кой съм? Накъде вървя?

Припев:

Сърцето си открих и знам,
да те обичам – това е мойта сила.
Паднеш ли, ще бъда там, до теб, със теб.
Очите ти видях и знам
отдавна любовта сама избира.
Искаш ли, ще бъда там за теб докрай?

Тъмно е, изгубен е и този ден,
време е да срещна истината в мен.
Както вятърът в косите гони
мислите ми неспокойни:
Кой съм? Накъде вървя?

Припев:

Тъмно е... време е...
Както вятърът в косите гони
мислите ми неспокойни:
Кой съм? Накъде вървя? (оуу, йеее)

Припев:

ДОМИНО

изпълнява: Владимир Ампов - Графа

Adagio

В`то-зи свят, без ви-на ви-но- вен, ня-ма цвят все ки след-ващ спо- мен!
5
То зи път да - ли ще бъ-дем дру-ги, на кръс-то-път по - тъ-нал във заб-лу- ди!
9
Скри-ти в`днев-ни-ка - ду ми-те мъл-чат, скри-ти във дъж-да - съл - зи-те ми ва- лят.
13
Скри-ти в`ми-съл-та - въп-ро-си-те зву-чат, скри-ти от све-та - меч - ти-те ми го рят!__
17
Тряб-ва ли да дам вся-ка част от мен, и-ли за теб е все ед - но! Тряб-ва ли до
22
там пак да сти - га - ме, и-ли за теб е все ед- но!__ Скри-ти меж-ду
26
нас, сте-ни-те се ру шат, па-дат из - вед - дъж ка-то до-ми-но.

В този свят, без вина виновен,
няма цвят всеки следващ спомен!
Този път дали ще бъдем други,
на кръстопът потънал в заблуди!

Скрита в дневника – думите мълчат,
скрита в дъжда – сълзите ми ваят.
Скрита в мисълта – въпросите звучат,
скрита от света – мечтите ми горят!

Припев:

Трябва ли да дам всяка част от мен,
или за теб е все едно?!

Трябва ли дотам пак да стигаме,
или за теб е все едно?!

Скрита между нас, стените се рушат,
падат изведнъж – като домино!

В този свят рано или късно,
сами сме пак, когато ни е трудно.
В този филм коя е моята роля,
дали съм бил рицарят без броня?!

Скрита в дневника – думите мълчат,
скрита в дъжда – сълзите ми ваят.
Скрита в мисълта – въпросите звучат,
скрита от света – мечтите ми горят!

Припев:

Трябва ли да дам всяка част от мен,
или за теб е все едно?!

Трябва ли дотам пак да стигаме,
или за теб е все едно?!

Скрита между нас, стените се рушат,
падат изведнъж – като домино! /2

Слънце се слегда да зайде

народна песен

Vivace

Слън - це се сле - га да_ зай - де, Ма - ро, Ма - ри - е,
7
Ма - ри - е, Пи - ле, Ма - ри - е, Ма - ри - е - ле, де.

Слънце се слегда да зайде,
там дека слънце ке зайде,
тамо е равна равнишка,
на равнишката – зелен бор,
под боро бистър кладенец,
до кладенецо девойче,
ситен си здравец виеше,
Маро, Марие, Марие
Пиле, Марие, Марие ле де
(текстът се изпява след всеки ред)

Засвирили са Дойне

Allegro

народна песен

1. 2.
За-сви-ри-ли са, Дой-не дор три гай-ди дор_три гай- ди, дор_три гай- ди,
9
дор три гъ - дул - ки, дор три гъ - дул - ки, дор три ка - ва - ла.
15
1. 2.
Ой, Дой - не, мъ-ри Дой- не, бя - ла Дой - не, Дой - не.
Ех., Дой - не, мъ - ри Дой- не, бя - ла

Засвирили са, Дойне, дор три гайди, /2
дор три гайди, дор три гъдулки,
дор три гъдулки, дор три кавала.

Заиграли са, Дойне, дор три хора, /2
първо е хоро от млади момци,
второ е хоро от млади моми.

Второ хоро, Дойне ле, млади моми /2
трето е хоро млади невести. /2

Кое хоро, Дойне ле, най-хубаво /2
най-хубаво, най-подредено. /2

Момково хоро, Дойне, най-хубаво, /2
най-хубаво, най-подредено. /2

Калпаци им, Дойне ле, самурлии, /2
цървули им пискюллии,
гащите им колчекалии.

Go down Moses

музика:спиричуъл

Соло Gm D Gm Хор D Gm Соло D



When Is-ra-el was in E-gypts land: Let my people go. Op ressed so hard they

7 could not stand, Let my peo-ple go. Go down, Mo-ses, way down in

13 E-gypts land. Tell ol Pha ro-ah, Let my peo-ple go.

When Israel was in Egypt's Land,
Let my people go,
Oppressed so hard they could not stand,
Let my people go.

Припев:
Go down, Moses,
Way down in
Egypt's Land. Tell ol' Pharoah,
Let my people go.

Thus saith the Lord, bold Moses said,
Let my people go,
If not, I'll smite your first-born dead,
Let my people go.

No more shall they in bondage toil,
Let my people go,
Let them come out with Egypt's spoil,
Let my people go.

Happy New Year

музика: Бени Андершон, Бьорн Улвеус

Allegro

The musical score is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. It consists of eight lines of music, each with a measure number on the left and a guitar chord above the staff. The lyrics are written below the notes. The score includes various musical notations such as triplets, rests, and changes in time signature (6/4 and 6/8).

1 A Cm
No more cham-pag - ne. And the fi re-works are through Here we

3 D A Hm E A Dm
are, me and you Fee-ling lost and fee-ling blue. Its the and of the par-ty And the

6 A Cm7 D A Hm E E7
mor-ning seems so grey So un-like yes-ter-day Nows the time for us to say. Hap-py New

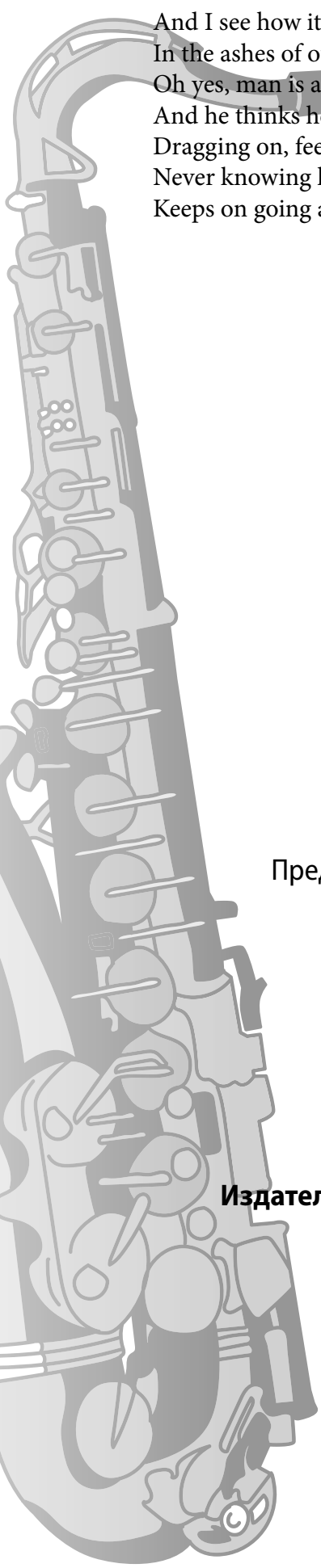
9 A Cm7 Fm D F
year, Hap-py New Year May we all have a vi - soin now and then

11 F7 F7 Hm E
— Of a world_where eve-ry neigh - bor is a friend. Hap-py New

13 A C7 F D F
Year, Hap-py New Year May we all have our hopes our will to try

15 F7 F Hm E
If we dont we might aswell lay down and die, You and

17 Hm E A
I, — You and I.



Sometimes I see
How the brave new world arrives
And I see how it thrives
In the ashes of our lives
Oh yes, man is a fool
And he thinks he'll be okay
Dragging on, feet of clay
Never knowing he's astray
Keeps on going anyway

Happy New Year
Happy New Year
May we all have a vision now and then
Of a world where every neighbor is a friend
Happy New Year
Happy New Year...

Музика за 9. клас

общообразователна подготовка
КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Авторски колектив

Милка Иванова Толедова
Любомира Георгиева Христова
Пепа Христова Запрянова

Редактор на издателството – Ясена Христова
Предпечатна подготовка и графичен дизайн – Кирил Мавров
Художник – Киро Мавров
Формат 60x90/8. Печатни коли 6,5
Първо издание. 2018 година
ISBN 978-619-7243-59-8

Печат: „Хеликспрес“ ЕООД, Варна, **тел.:** 052 684800
web: www.helixpress.com

Издателство „Изкуства“, 1700 София, ул. „Д-р Йордан Йосифов“ № 8Б,
тел.: 02 943 4724, 02 943 4785 **факс:** 02 943 4397
e-mail: izkustva@yahoo.com, office@izkustva.net
web: www.izkustva.net

издателство
изкуства